

Верховний
Суд

«Договір про надання медичних послуг: окремі ремарки в контексті судової практики»

Василь Крат
Суддя ВС

18 листопада 2022 року
Telegram: <https://t.me/glossema>

Неналежне надання медичних послуг: договір чи делікт?!

Рішення Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської
від 05 жовтня 2021 року у справі № 344/3764/21

Суд зазначає, не позивачка не скориставшись правом на укладення письмового договору, або правом на отримання розрахункового документу (який підтверджує факт усного договору), акту виконаних робіт, чи іншого документу який би міг засвідчити факт надання їй неякісної послуги конкретним суб`єктом господарювання. Зазначене зумовило настання для позивачки негативних юридичних наслідків, які унеможливають захист її інтересів в цивільно-правовому порядку.

Неналежне надання медичних послуг: договір чи делікт?!

Рішення Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської
від 05 жовтня 2021 року у справі № 344/3764/21

Деліктне зобов'язання виникає з факту завдання шкоди (зокрема, майнової) і триває до моменту її відшкодування потерпілому в повному обсязі особою, яка завдала шкоди (статті 11, 599, 1166 ЦК України). Сторонами деліктного зобов'язання зазвичай виступають потерпілий (кредитор) і заподіювач шкоди (боржник).

Для застосування відповідальності передбаченої ст. 1166 ЦК України (відшкодування шкоди) необхідною передумовою є наявність усіх елементів складу цивільного правопорушення, а саме протиправної поведінки, збитків, причинного зв'язку між протиправною поведінкою боржника та збитками, вини боржника. Наявність перших трьох із зазначених елементів доводиться особою, яка звернулася з вимогою про відшкодування шкоди.

З досліджених в судовому засіданні доказів, не можливо встановити особу, яка завдала позивачці шкоди, а відтак і причинний зв'язок між протиправною поведінкою такої особи та завданою шкодою позивачці.

Неналежне надання медичних послуг: договір чи делікт?!

Постанова Івано-Франківського апеляційного суду
від 11 січня 2022 року у справі № 344/3764/21

Ухвалюючи рішення, суд першої інстанції виходив з того, що в матеріалах справи відсутні докази на підтвердження факту надання відповідачем стоматологічних послуг та їх оплати позивачкою в сумі 64 930,00 грн. При цьому, вважав, що показання свідків та переписка у мобільному додатку «Viber» не свідчать про зазначені позивачкою факти. Натомість, призначена судом комісійна судово-медична експертиза не підтвердила завдану ОСОБА_1 шкоду з вини ОСОБА_3.

Суд вважав, що неможливим є встановлення особи, яка завдала позивачці шкоди, а відтак і причинний зв'язок між протиправною поведінкою такої особи та завданою шкодою. Між тим позивачка не скористалась правом на укладення письмового договору, або правом на отримання розрахункового документу (який підтверджує факт усного договору), акту виконаних робіт, чи іншого документу, який би міг засвідчити факт надання їй неякісної послуги конкретним суб'єктом господарювання. Зазначене зумовило настання для неї негативних юридичних наслідків, які унеможливають захист її інтересів в цивільно-правовому порядку.

Неналежне надання медичних послуг: договір чи делікт?!

Постанова Івано-Франківського апеляційного суду
від 11 січня 2022 року у справі № 344/3764/21

Зі змісту аудіозапису судового засідання міського суду від 05 жовтня 2021 року, відтвореного апеляційним судом, встановлено, що зав.кафедри ортопедичної стоматології ІФНМУ, професор ОСОБА_6 , який був головою клініко-експертної комісії, утвореної за скаргою ОСОБА_1 , підтвердив надання стоматологічних послуг останній саме ОСОБА_3 . Зокрема свідок надав пояснення, що відповідач самостійно попросив його про зустріч на кафедрі університету з приводу вказаної ситуації. Під час зустрічі ОСОБА_3 визнав, що надавав послуги з протезування зубів ОСОБА_1 . При цьому свідок зазначив, що відповідна кваліфікація «Ортопедична стоматологія» у ОСОБА_3 відсутня.

На підтвердження існування договірних відносин між сторонами позивачкою надано скріншоти екрана телефону з відображенням переписки з відповідачем у березні та серпні 2020 року (а.с. 39-48). При цьому мобільний номер телефону ОСОБА_3 відповідає вказаному ним на сайті Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

Зазначені докази в сукупності, на думку суду, свідчать про те, що між сторонами дійсно існували договірні відносини щодо протезування зубів, а позивачці завдано шкоду саме з вини відповідача.

Неналежне надання медичних послуг: договір чи делікт?!

Постанова Івано-Франківського апеляційного суду
від 11 січня 2022 року у справі № 344/3764/21

Для настання відповідальності за завдання шкоди ушкодженням здоров'я необхідна наявність таких умов: протиправна поведінка особи, яка завдала шкоду, наявність шкоди, причинно-наслідковий зв'язок між протиправною поведінкою та шкодою, наявність вини. Моральна шкода, завдана фізичній або юридичній особі неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю, відшкодовується особою, яка її завдала, за наявності її вини, крім випадків, встановлених частиною другої цієї статті (частина 1 статті 1167 ЦК України).

Ураховуючи надані позивачкою докази на підтвердження своїх позовних вимог у сукупності колегія приходить до висновку про наявність підстав для стягнення з відповідача на користь позивачки майнової шкоди, яка полягає в стягненні витрат, сплачених нею за підготовку та протезування 19 коронками на діоксиді цирконію ФОР ОСОБА_3 в розмірі 61 430,00 грн. Так, вказана сума співвідноситься з цінами, встановленими у «Лічниці Ткачука» згідно вище вказаного прайсу, в якому вартість однієї коронки становить 150 євро. При цьому колегія зауважує, що інші витрати, які стосувались чистки та лікування зубів до стягнення в рахунок відшкодування шкоди не підлягають.

Встановивши, що позивачці спричинена моральна шкода, яка полягає у душевних стражданнях, які пов'язані із перенесенням лікування, больовими відчуттями, необхідністю звернення до лікарів для відновлення стану здоров'я, а також зверненням до суду для захисту своїх прав, колегія приходить до висновку, що виходячи з засад розумності, виваженості та справедливості, розмір відшкодування ОСОБА_1 моральної шкоди за вище вказаних обставин в розмірі 10000,00 грн є необхідним та достатнім.

Неналежне надання медичних послуг: договір чи делікт?!

Ухвала Федерального Верховного Суду Німеччини
від 18 лютого 2020 року

У справах про лікарські помилки повинні пред'являтися пропорційні вимоги до ступеня деталізації обставин справи, які надаються пацієнтами.

Від пацієнтів не можна очікувати та вимагати точного володіння медичними знаннями. У пацієнтів відсутнє точне розуміння процесів лікування та необхідна кваліфікація для аналізу та надання обставин справи, що становлять предмет спору. З метою належної участі у цивільному процесі сторона не повинна мати професійні медичні знання.

Неналежне надання медичних послуг: договір чи делікт?!

Ухвала Федерального Верховного Суду Німеччини
від 18 лютого 2020 року

У зв'язку з цим сторона процесу, яка є пацієнтом, має право обмежитися доповіддю, яка дозволить припустити про порушення на стороні обслуговуючого персоналу в силу наслідків, що настали для пацієнта. Зокрема, пацієнт не зобов'язаний шукати і надавати суду можливі причини інфікування. Обмежений первинний тягар ствердження та доведення з боку пацієнта слугує для забезпечення процесуальної рівності сторін, що, у свою чергу, підвищує обов'язок суду щодо роз'яснення обставин справи аж до призначення експертизи з обов'язку служби, *ex officio*, якщо пацієнт вказує на можливість вирішення спору таким засобом доказування.

Оспорювання договору

Рішення Піщанського районного суду Вінницької області
від 25 квітня 2019 року в справі № 134/845/18

11 січня 2015 року між позивачем ОСОБА_1 та відповідачем ОСОБА_2 з обмеженою відповідальністю "Медичний центр "Добробут-Поліклініка" було укладено договір здоров'я № МП 9507 (а.с.7-10).

Згідно додаткової угоди до договору здоров'я № МП 9507 від 11 січня 2015 року, медичні послуги мали надавати позивачу за програмою «Амбулаторний нагляд за вагітністю» (лікар акушер гінеколог) та дана додаткова угода містить перелік послуг, що входять у вартість програми. Термін дії даної програми становив 10 календарних місяців від моменту підписання договору здоров'я до 19 листопада 2015 року, а загальна вартість програми складала 12500 гривень. Відповідно до п. 6 додаткової угоди перелік послуг, що входять у програму є незмінним.

Суд приходить до висновку, що умови договору здоров'я, укладеного між сторонами, які передбачають визначення вартості отриманих послуг на підставі прейскуранту цін, який діє на момент розірвання договору, включення у вартість медичних послуг адміністративних витрат, які не є предметом договору та не входять в перелік послуг за програмою, а також зазначення в договорі обов'язку замовника надати до заяви про повернення коштів чеку або квитанції, які підтверджують оплату програми, є несправедливими в розумінні ст. 18 Закону України «Про захист прав споживачів». Тому п.4.4.Договору здоров'я від 11січня 2015року МП 9507 в частині розрахунків за неотриманні послуги та п.8.6 зазначеного договору у в частині порядку розрахунків та вимоги надання чеку або квитанції на підтвердження оплати послуг, можуть бути визнані судом недійсними у зв'язку з їх несправедливістю.

Оспорювання договору

Постанова Вінницького апеляційного суду області
від 06 травня 2020 року в справі № 134/845/18

Як вбачається зі змісту договору здоров'я та додаткової угоди від 11.01.2015 предметом договору є саме надання комплексних медичних послуг загальною їх вартістю 12 500 грн. Обравши комплексну медичну програму - «амбулаторний нагляд за вагітністю» та сплативши повну її вартість у сумі 12 500 грн, ОСОБА_1 погодилась з умовами договору та прийняла їх. /а.с.11/ Згідно з пунктом 3.6 договору факт підписання даного договору замовником свідчить про ознайомлення і погодження замовника з діючим Прейскурантом цін та вартістю відповідної програми. Виходячи з наведеного, відповідач та позивач підписавши договір погодили всі його істотні умови, зокрема порядок здійснення розрахунків у випадку дострокового припинення даного договору.

В апеляційній скарзі відповідач зазначає, що вартість медичних послуг (аналогічних фактично отриманим та придбаним в рамках договору) при розрахунку окремо по кожній послугі згідно з чинним на той момент Прейскурантом цін була б вищою від тих, які надавались позивачу саме за програмою «Амбулаторний нагляд за вагітністю».

Через те, що особа замовляла та оплачувала декілька медичних послуг одночасно, їх вартість була нижчою, аніж замовлення цих послуг кожна окремо. Відповідно до пояснень позивачки та перерахунку вартості наданих послуг відповідача встановлено, що протягом 11.01.2015 - 12.05.2015 року ОСОБА_1 був наданий ряд медичних послуг./а.с.17-19/ Відповідно перерахунку вартості наданих послуг за період з 11.01.2015 року по 12.05.2015 року ОСОБА_1 були надані послуги на суму 13458 грн./ а.с.53-54/

Верховний
Суд

Дякую за увагу!